

Aan de ondertekenaars van het RAAT van de regio Limburg
p/a Zorg aan Zet
Godsweetersingel 77
6041 GK Roermond

Betreft:

Advies commissie Werken in de Zorg

ons kenmerk

WIZ-Limburg advies najaar 2019 - js

datum

november 2019

Beste ondertekenaars van het RAAT van de regio Limburg,

Op 16 september jongstleden vond een gesprek plaats tussen de commissie Werken in de Zorg en de volgende gespreksdelegatie uit uw regio:

- Lidy Evenhuis, Bestuurder SGL (Gehandicaptenzorg – NAH)
- Roel Goffin, Lid Raad van Bestuur/COO Care/CFO Ziekenhuis Zuyderland (via Skype)
- Martin de Beer, Wethouder Economie, Arbeidsmarkt en Sport in Heerlen en voorzitter van het Bestuurlijk Overleg Regionale Arbeidsmarkt Zuid-Limburg
- Karen Cox, Directeur, Hogeschool Mens en Gezondheid Fontys Hogescholen
- Jos Hegeman, Directeur sector Zorg & Welzijn, Gilde Opleidingen
- Guy Nicolaes, Zorginkoper Verpleging & verzorging CZ zorgkantoor
- Geert Wingens, Seniorinkoper Langdurige Zorg sector Verpleging & Verzorging Zorgkantoren Coöperatie VGZ
- Leon Lemeer, Directeur/Bestuurder, Zorg aan Zet
- Ria Jacobs, Projectleider RAAT, Zorg aan Zet

De commissie dankt deze gesprekspartners nogmaals voor het prettige en levendige gesprek.

Aanleiding

In maart 2018 lanceerde minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport Hugo de Jonge het actieprogramma Werken in de Zorg, met de ambitie: *Ons doel is nu en in de toekomst goede zorg en welzijn te kunnen blijven bieden. Hiervoor is het essentieel dat we voldoende medewerkers hebben, die goed zijn toegerust voor en tevreden zijn met het belangrijke werk dat zij doen. Onze ambitie is daarom een tekort van nul of daar dichtbij.*

Het actieprogramma concentreert zich op verandering in de regio: regionale actieplannen vormen de basis van de aanpak. De commissie Werken in de Zorg maakt onderdeel uit van het actieprogramma en heeft als opdracht om breed naar het arbeidsmarkt vraagstuk van een regio te kijken en hier advies over te geven. In jaarlijkse bestuurlijke voortgangsgesprekken kijkt de commissie naar de kwaliteit en voortgang van de Regionale Actieplannen Aanpak Tekorten ("RAAT's").

In het gesprek tussen de commissie en de gespreksdelegatie van uw regio op 16 september is gereflecteerd op de gezamenlijke ambities en doelen van het RAAT en op de voortgang. De commissie realiseert zich dat dit een delegatie zonder last of ruggenspraak is. Het gesprek was het tweede van een reeks, waarbij de inzet van de

commissie is om een aantal jaren mee te denken en te adviseren over te nemen stappen, om goede praktijken te identificeren en te delen en om knelpunten en ontwikkelvragen te signaleren en te agenderen.

In de periode van half september tot eind oktober is van in totaal 24 regionale actieplannen de voortgang sinds het najaar van 2018 besproken. Alle regio's hebben voorafgaand aan de gesprekken uitgewerkt wat de stand van zaken is ten aanzien van de aanbevelingen die de commissie vorig jaar gaf. Ook hebben zij door het invullen van een referentiekader zicht gegeven op hun ontwikkeling als netwerk en de stappen die zijn gezet in hun aanpak van de arbeidsmarkttekorten.

Aan de hand van het gesprek tussen de commissie Werken in de Zorg en de genoemde gespreksdelegatie uit uw regio en de beschikbaar gestelde documentatie, heeft de commissie een beeld kunnen vormen van de wijze waarop uw regio werkt aan het arbeidsmarktprobleem.

Met deze brief verschaft de commissie de regio Limburg een terugkoppeling en een aantal adviezen ter overweging. Het gespreksverslag is ter informatie als bijlage bij deze brief gevoegd.

Het advies dient als ondersteuning voor u en uw partners in de regio bij de uitwerking en verwezenlijking van uw ambities. De commissie probeert in elk regioadvies die prikkel te beschrijven waarvan zij denkt dat de regio die nodig heeft om een volgende stap te zetten.

Het advies is tevens een van de elementen die de minister gebruikt bij het nemen van een beslissing over toekenning van de SectorplanPlus middelen.

Aanpak van de commissie

Om de regio's met elkaar te kunnen vergelijken en te kunnen komen tot een landelijk advies, is gekozen voor een vaste agenda voor alle gesprekken. Het gesprek werd gestart met het bespreken van de stand van zaken t.a.v. de aanbevelingen. Hierna kwamen de resultaten van de regionale inspanningen in kwantitatieve zin aan de orde en de status op de onderdelen van een referentiekader.

Ten behoeve van de bestuurlijke voortgangsgesprekken heeft de commissie een referentiekader opgesteld. Het geeft aan hoe de commissie kijkt naar de ontwikkeling in de regio's en dient als 'onderlegger' voor de gesprekken. In het referentiekader komen vijf vliegwielen voor die door de commissie geformuleerd zijn op basis van de inzichten uit de gespreksronde met de regio's in 2018.

Het referentiekader bevat de volgende elementen:

- **Regio-analyse:** Ligt er een scherpe analyse van de huidige en verwachte toekomstige situatie op de arbeidsmarkt ten grondslag aan de samenwerking en de plannen?
- **Ambitie & Aanpak:** Zijn ambities en aanpak toereikend om de regionale opgave op te lossen? Met speciale aandacht voor drie vliegwielen: 'Onderwijsvernieuwing en Leven Lang Ontwikkelen', 'Behoud van zorgprofessionals' en 'Sociale en technologische innovatie'.
- **Regionale netwerk:** Is er een goed functionerend regionaal netwerk? Is er sprake van een doorleefd commitment onder de bestuurders? Met speciale aandacht voor twee vliegwielen: 'Invloed en betrokkenheid van zorgprofessionals' en 'Anders besturen, samenwerken vanuit een gedeelde maatschappelijke verantwoordelijkheid'.

Indrukken van de commissie van de regio Limburg

De commissie heeft dankzij de voorbereiding van de regio, de breedte van de gespreksdelegatie en het gesprek zelf een goed beeld gekregen van de visie van de regio op de toekomst en de aanpak. Het was inspirerend om met elkaar in gesprek te gaan over de toekomst van de zorg en de stappen, die de regio hierin heeft gezet. Limburg is een regio - met een eigen karakter en specifieke kenmerken - die om een specifieke aanpak vraagt. Hierover is een open gesprek gevoerd.

De commissie constateert dat de regio een aantal goede dingen bewerkstelligt.

Positief valt op:

- De tripartite aanpak waarbij zorg, onderwijs en gemeenten met elkaar aan de slag gaan wordt goed volgehouden en levert ook concrete resultaten op. In het gesprek en de aangereikte informatie werd duidelijk dat deze verbinding in de regio goed op orde is.
- De focus op drie, ook wat de commissie betreft, belangrijke aandachtspunten, te weten:
 - o Het behoud van medewerkers en dan met name het behoud van jongeren
 - o Het terugdringen van het zorggebruik
 - o Preventie en innovatie
- Er zijn een aantal concrete en succesvolle projecten met een duidelijk resultaat gepresenteerd, zoals het gebruik van de Eerstelijns Verpleging (ELV)-bedden in de Mijnstreek en de schrapessies met '(ont)regel de zorg'.
- Een toename van de instroom in de opleidingen voor niveau 2 en 3 en zij-instromers via de BBL.
- Innovatie gaat mooi door de verschillende thema's van het RAAT heen en is gericht op kennis en ervaring delen.
- De partijen in Limburg zijn bezig zich een gezamenlijk beeld te vormen van de Toekomst van het Zorglandschap. Met alle betrokken partijen worden de ontwikkelingen in de zorg in beeld gebracht zodat een nieuw toekomstbeeld ontstaat voor de regio Limburg. Dat maakt nieuwsgierig.
- De grote hoeveelheid projecten die in gezamenlijkheid worden aangepakt. De regio is breed en stevig aan de slag waarbij bestuurlijk veel betrokkenheid is en een goede wisselwerking met de praktijk van alledag.

De commissie doet graag de volgende aanbevelingen om de aanpak op een aantal terreinen te versterken:

- **SMART doelstellingen om voortgang te monitoren**
In het verlengde van het vorige advies, blijft de commissie wijzen op het belang en het nut van het stellen van SMART doelstellingen. De commissie ziet dat de regio hiermee aan de slag is. De grote hoeveelheid concrete initiatieven die de regio ontplooit wordt gewaardeerd en de resultaten die worden geboekt zijn helder toegelicht. Het is van belang om helder te krijgen welke activiteit wezenlijk bijdraagt of heeft bijgedragen aan het terugdringen van de tekorten op de arbeidsmarkt. De commissie gunt het de regio om overzicht en samenhang te realiseren tussen de verschillende activiteiten en daarbij meer zicht te krijgen op welke initiatieven bijdragen aan welke resultaten.
- **Breng het Vliegwiel Sociale en technologische innovatie een stap verder**
Technologische innovatie is een onderwerp waarop de eerste duidelijke stappen binnen de regio Limburg worden gezet. Zo wordt er specifieke bemensing op dit thema gezet en zal ook de ondersteuning vanuit VWS zich op dit thema gaan richten. De eerste stappen zijn vaak ingegeven door individuele organisaties die vanuit affiniteit of noodzaak zelf met dit thema aan de slag gaan. De commissie adviseert vooral voorbeelden te zoeken die het niveau van het vliegwiel innovatie verder kunnen brengen. Kijk hierbij vooral wat van elkaar, tussen regio's, instellingen en branches, geleerd kan worden. De commissie adviseert een regionale visie op het gebied van innovatie te ontwikkelen, uitgewerkt in een concrete innovatieagenda. Dus vanuit het ontwikkelde beeld van 'de Toekomst van het Zorglandschap' samen bepalen op welke innovaties de regio inzet. Zo kan de regio meer gericht, programmatisch werken aan innovatie. Het gaat om het gericht laten groeien, maar af en toe ook 'snoeien' van initiatieven, gelinkt aan de ambities die de regio zichzelf stelt. Zo kan nog meer resultaat bereikt worden.
- **Versterk de verbinding tussen de subregio's**
In de regio lopen veel verbeter- en ontwikkelprogramma's die allemaal door verschillende partijen en projectleiders ondersteund worden. De commissie beveelt aan om de verbinding tussen de verschillende deelsectoren en subregio's verder te blijven versterken, om dubbelingen te voorkomen en sneller keuzes te kunnen maken voor activiteiten die ook daadwerkelijk werken. Ga vooral door op de ingeslagen weg en houd de vaart er in.
- **Toon lef en laat je niet belemmeren door de Limburg-factor**
Wat de commissie betreft: blij lef tonen en geef hierbij ook aan wat de regionaal specifieke belemmeringen zijn en hoe de commissie wellicht kan helpen om deze voor de regio Limburg weg te nemen. Er zijn mooie voorbeelden, denk aan het Pact van Terworm, en het gaat heel goed maar het kan

wellicht nog een stuk beter. De insteek om door te gaan op het terugdringen van de zorgvraag en zo ook de arbeidsmarktproblematiek te beïnvloeden wordt aangemoedigd.

Totaalbeeld commissie van de regio

De commissie ziet een regio die dankzij een goede bestuurlijke verbinding een aantal duidelijke prioriteiten heeft gesteld. In het verlengde daarvan vindt een grote hoeveelheid projecten en activiteiten plaats die moeten bijdragen aan het oplossen van de problematiek in Limburg. Het gaat in Limburg om een mooie integrale aanpak, waarbij naast de focus op de arbeidsmarktproblematiek ook aandacht is voor de Juiste Zorg op de Juiste Plek en het (Ont)regel de zorg programma. Binnen de regio ziet/proeft de commissie wel het spanningsveld tussen het institutionele en het regionale belang. Het zal een uitdaging zijn om elkaar ook in de toekomst vast te blijven houden en aan te blijven vuren.

Tot slot

De commissie ziet ook voor de komende twee jaar uit naar vruchtbare gesprekken en een productieve samenwerking met uw regio!

Ik hoop u hiermee op dit moment voldoende te hebben geïnformeerd.

Namens de commissie,

Hoogachtend,

Doekle Terpstra
Voorzitter Commissie Werken in de Zorg

Bijlage: Gespreksverslag